

1975: 9 april

Leeds: ‘Snelweghoofdstad van de jaren zeventig’. Een trotse leus. Zonder enige ironie. In sommige straten flakkerde nog gaslicht. Het leven in een noordelijke stad.

De Bay City Rollers op nummer één. Overal in het land bommen van de IRA. Margaret Thatcher is de nieuwe leider van de Conservatieve Partij. In het begin van de maand richt Bill Gates in Albuquerque iets op wat zal uitgroeien tot Microsoft. Aan het eind van de maand wordt Saigon ingenomen door het Noord-Vietnamese leger. *The Black and White Minstrel Show* is nog op tv, John Poulson zit nog vast vanwege zijn politieke omkooppraktijken. ‘Bye, Bye, Baby, Baby Goodbye’. Te midden van dat alles maakte Tracy Waterhouse zich alleen druk om het gat in een teen van haar panty. Het werd met elke stap die ze zette groter. Ze had die ochtend nota bene een nieuwe aangetrokken.

Er was hun gezegd dat het op de vijftiende verdieping van de flat bij Lovell Park was en de liften waren – uiteraard – kapot. De twee agenten gingen hijgend en puffend de trappen op. Toen ze in de buurt van de bovenste verdieping kwamen rustten ze aan het eind van elke trap uit. Agente Tracy Waterhouse, een forse logge meid die haar proeftijd nog maar net achter de rug had, en agent Ken Arkwright, een gezette blanke kerel uit Yorkshire met een hart van reuzel. Op weg om de Everest te beklimmen.

Ze zouden allebei het begin meemaken van de reeks moorden door de Ripper, maar Arkwright zou lang voordat het was afgelopen met pensioen gaan. Donald Neilson, de Zwarte Panter uit Bradford, was nog niet gepakt en Harold Shipman was waarschijnlijk al bezig om patiënten te doden die de pech hadden in het algemeen ziekenhuis van Pontefract aan zijn zorg te worden toevertrouwd. West-Yorkshire in 1975, een regio waar het wemelde van de seriemoordenaars.

Tracy Waterhouse was nog niet droog achter de oren, hoewel ze dat nooit zou toegeven. Ken Arkwright had meer gezien dan de meesten, maar was nog steeds vriendelijk en optimistisch van aard, een goede agent om een groen meisje onder zijn vleugels te hebben. Er zaten rotte appels in de mand – de donkere wolk van David Oluwales dood, naar verluidt ten gevolge van racisme bij de politie, wierp nog altijd een lange schaduw op het korps van de West Riding, maar die viel niet

op Arkwright. Hij kon gewelddadig zijn als dat nodig was, soms als het niet nodig was, maar hij discrimineerde niet op grond van huidskleur wanneer het op beloning en straf aankwam. En vrouwen waren vaak ‘sletten’ en ‘dellen’, maar hij had heel wat straatmeiden uit de brand geholpen met een saffie en wat geld, en hij hield van zijn vrouw en dochters.

Ondanks dringende verzoeken van haar docenten om te blijven en ‘iets van haar leven te maken’ was Tracy op haar vijftiende van school gegaan om een cursus steno en typen te volgen en daarvandaan was ze regelrecht doorgestroomd naar het kantoor van Montague Burton, een jonge typiste die haast had om aan haar volwassen leven te beginnen. ‘Je bent een slimme meid,’ zei de man van personeelszaken, die haar een sigaret aanbood. ‘Je zou het ver kunnen schoppen. Wie weet ben je op een dag de PA van de AD.’ Ze wist niet wat ‘AD’ betekende. Was ook niet al te zeker van ‘PA’. De man verslond haar met zijn ogen.

Zestien, nog nooit gekust door een jongen, nog nooit wijn gedronken, zelfs geen Liebfraumilch. Ze had nog nooit een avocado gegeten of een aubergine gezien, nog nooit gevlogen. Het waren andere tijden.

Ze kocht bij Etam een maxi-jas van tweed en een nieuwe paraplu. Ze was overal op voorbereid. Of in elk geval zo goed voorbereid als maar kon. Twee jaar later zat ze bij de politie. Niets had haar daarop kunnen voorbereiden. ‘Bye, Bye, Baby’.

Tracy was bang dat ze altijd thuis zou blijven wonen. ’s Avonds keek ze met haar moeder televisie terwijl haar vader zat te drinken – met mate – in de plaatselijke club van de Conservatieve Partij. Tracy en haar moeder, Dorothy, keken samen naar *The Dick Emery Show* of *Steptoe and Son*, of naar Mike Yarwood die een imitatie gaf van Steptoe en zijn zoon. Of van Edward Heath, met op en neer deinende schouders. Voor Mike Yarwood moet het een treurige dag zijn geweest toen Margaret Thatcher het leiderschap overnam. Een treurige dag voor iedereen. Tracy had nooit begrepen wat er zo leuk was aan imitators.

Haar maag knorde als een meute varkens. Ze stond al een week op een dieet van hüttenkäse en grapefruit. Ze vroeg zich af of je kon doodgaan van de honger terwijl je nog steeds te zwaar was.

‘Jesus christus,’ stootte Arkwright uit, die vooroverboog, met zijn handen op zijn knieën, toen ze eindelijk de vijftiende verdieping hadden bereikt. ‘Ik heb nota bene rugby gespeeld, als vleugelverdediger.’

‘Ach, tja, nu ben je gewoon een dikke, oude kerel,’ zei Tracy. ‘Welk nummer?’

‘Vijfentwintig. Dat is helemaal aan het eind.’

Een buurvrouw had anoniem gebeld dat er een akelige lucht (‘een enorme stank’) uit de flat kwam.

‘Vast dode ratten,’ zei Arkwright. ‘Of een kat. Weet je nog van die twee honden in dat huis in Chapelton? O nee, dat was voor je tijd, meid.’

‘Ik heb ervan gehoord. Die vent was vertrokken en had ze zonder eten achtergelaten. Uiteindelijk hebben ze elkaar opgegeten.’

‘Ze hebben elkaar niet opgegeten,’ zei Arkwright. ‘De één heeft de ánder opgegeten.’

‘Je bent verdraaid pedant, Arkwright.’

‘Wát? Brutale je-weet-wel. Oké, daar gaan we. Sodeju, Trace, je kunt het híer helemaal ruiken.’

Tracy Waterhouse drukte haar duim op de deurbel en hield hem daar. Ze wierp een blik op haar lelijke, door de politie verstrekte en voorgeschreven zwarte panty. Haar grote teen was inmiddels dwars door het gat in haar panty heen gegaan en een ladder klom omhoog naar een van haar grote voetballersknieën. ‘Het zal wel een oude vent zijn die hier al weken ligt,’ zei ze. ‘Daar heb ik een bloedhekel aan.’

‘Ik heb een hekel aan mensen die voor de trein springen.’

‘Dode kinderen.’

‘Ja. Dat is het ergste,’ stemde Arkwright met haar in. Dode kinderen waren nooit te overtroeven. Tracy haalde haar duim van de bel en probeerde de deurknop. Op slot. ‘O, Jezus, Arkwright, het gonst daarbinnen. Iets wat niet van plan is om op te staan en weg te lopen, dat is duidelijk.’ Arkwright bonsde op de deur en riep: ‘Hallo, dit is de politie, is daar iemand? Godver, Tracy, hoor je dat?’

‘Vliegen?’

Ken Arkwright bukte en keek door de brievenbus. ‘O, Jezus...’ Hij deinsde zo snel bij de brievenbus vandaan dat Tracy eerst dacht dat er iets in zijn ogen was gespoten. Dat was een hoofdagent een paar weken geleden overkomen, door een idioot met een fles afwasmiddel waar bleekmiddel in zat. Sindsdien had niemand zin gehad om door een brievenbus te kijken. Maar Arkwright hurkte meteen

neer, duwde de brievenbus opnieuw open en begon kalmerend te praten, zoals je tegen een zenuwachtige hond zou praten. ‘Het komt goed, het komt goed, nu komt alles goed. Is mamma daar? Of je pappa? We komen je helpen. Het komt allemaal goed.’ Hij kwam overeind en maakte zich op om de deur met zijn schouder te forceren. Hij zette zijn voeten een paar keer anders neer, blies lucht uit en zei tegen Tracy: ‘Zet je schrap, meid, mooi is het niet.’

~

Zes maanden geleden

Een buitenwijk aan de rand van München op een koude middag. Grote, lome sneeuwvlokken dwarrelden als witte confetti neer, vielen op de motorkap van hun anoniem ogende auto van Duitse makelij.

‘Leuk huis,’ zei Steve. Hij was een eigenwijs ventje dat zijn mond niet kon houden. Het was te betwijfelen of hij echt Steve heette. ‘Groot huis,’ voegde hij eraan toe.

‘Ja, leuk, groot huis,’ stemde hij met hem in, voornamelijk om Steve de mond te snoeren. Leuk en groot en helaas omringd door andere leuke grote huizen, in zo’n straat met waakzame burens en alarminstallaties die als opvallende karbonkels op de muren zaten. Een aantal van de allerleukste en grootste huizen had een beveiligingshek en was voorzien van camera’s op de muren.

De eerste keer ben je op verkenning, de tweede keer let je op de details, de derde keer doe je de klus. Dit was de derde keer. ‘Natuurlijk wat al te Duits naar mijn smaak,’ zei Steve, alsof hij over de hele portefeuille met Europees onroerend goed beschikte.

‘Misschien heeft dat iets te maken met het feit dat we in Duitsland zijn,’ zei hij.

Steve zei: ‘Ik heb niets tegen Duitsers. Er zaten er een paar in het *Deuxième*. Goeie kerels. Goed bier,’ voegde hij er na enkele peinzende seconden aan toe. ‘Ook goeie worst.’

Steve zei dat hij bij de para’s had gezeten, ontslag had genomen en had ontdekt dat het burgerbestaan niets voor hem was, waarop hij bij het Franse vreemdelingenlegioen was gegaan. ‘Je denkt dat je een harde jongen bent en dan

ontdek je pas echt wat hard is.'

Juist. Hoe vaak had hij dat niet gehoord? Hij was in zijn leven een paar jongens van het vreemdelingenlegioen tegengekomen: oud-militairen die ontsnapten aan de sleur van het burgerbestaan, die deserteerden uit echtscheidingen en vaderschapsacties, op de vlucht waren voor de verveling. Ze waren allemaal voor iets op de loop en geen van allen echt zo wetteloos als ze zich verbeeldden. Steve al helemaal niet. Dit was de eerste klus die ze samen deden. Hij was een beetje een enthousiaste stakker, maar hij was oké, hij lette op. Hij rookte niet in de auto, hij wilde niet naar waardeloze radiozenders luisteren.

Sommige woningen deden hem denken aan huizen van peperkoek, inclusief de sneeuw van glazuur langs de daken en goten. Hij had een peperkoekhuis gezien dat te koop stond, op de Chistkindl-markt, waar ze de vorige avond naartoe waren geweest, terwijl ze over de Marienplatz hadden gekuierd en warme wijn uit kerstmokken hadden gedronken alsof ze doodgewone toeristen waren. Voor de mokken hadden ze een borg moeten betalen en daarom had hij die van hem mee terug genomen naar het Platzl, waar ze logeerden. Een cadeautje voor zijn dochter Marlee als hij thuiskwam, hoewel ze er waarschijnlijk haar neus voor zou ophalen of, nog erger, hem onverschillig zou bedanken en er nooit meer naar zou kijken.

'Heb jij die klus in Dubai gedaan?' vroeg Steve.

'Ja.'

'Ik heb gehoord dat het kut met peren was?'

'Ja.'

Er kwam een auto de hoek om en ze keken allebei automatisch op hun horloge. Hij passeerde geluidloos. Verkeerde auto. 'Dat zijn ze niet,' zei Steve overbodig.

Ze hadden mee dat het een lange oprijlaan was die bij het hek vandaan draaide, waardoor het huis niet te zien was vanaf de weg. En de oprijlaan werd omzoomd door heel veel struiken. Geen beveiligingslampen, geen infrarode bewegingssensoren. Duisternis was in het voordeel van geheime operaties. Vandaag niet, ze deden dit overdag. Niet op klaarlichte dag of in het volle licht, maar aan het eind van de middag. Wanneer het begon te schemeren.

Er kwam een andere auto de hoek om, deze keer de goede. 'Daar heb je het

kind,' zei Steve zachtjes. Ze was vijf, sluijk zwart haar, grote bruine ogen. Ze had geen idee wat haar te wachten stond. 'Het Pakikind' noemde Steve haar.

'Egyptisch. Half,' verbeterde hij Steve. 'Ze heet Jennifer.'

'Ik ben geen racist.'

Maar toch.

De sneeuw dwarrelde nog steeds neer, plakte even op de voorruit en smolt dan. Hij moest ineens, onverwacht, aan zijn zus denken die het huis in kwam, lachend de bloesem van haar kleren en uit haar haar schudde. Hij dacht dat er geen enkele boom had gestaan in de plaats waar hij was opgegroeid en nu dook ze in zijn geheugen op als een bruid, met een regen van bloemblaadjes als roze duimafdrukken op de donkere sluier van haar haar.

De auto reed de oprijlaan op en verdween uit het zicht. Hij keek opzij naar Steve: 'Klaar?'

'Op uw plaatsen,' zei Steve, die de motor startte.

'Denk erom dat je de kinderjuf niets aandoet.'

'Alleen als het moet.'

~

Woensdag

'Kijk uit, de draak loopt rond.'

'Waar?'

'Daar. Ze loopt net langs Greggs.' Grant wees naar het beeld van Tracy Waterhouse op een van de monitoren. Er hing altijd een bedompte sfeer in de controlekamer van de beveiliging. Buiten was het een prachtige dag in mei, maar hierbinnen leek het op een onderzeeër die te lang onder water was. Het was bijna lunchtijd, het drukste moment van de dag voor winkeldieven. De politie werd er doorlopend bijgehaald, elke dag weer. Daar had je twee agenten, volledig uitgerust, enorme koppels, steekvrije vesten, overhemden met korte mouwen, die een vrouw 'begeleiden' uit Peacocks, met tassen vol kleren waarvoor ze niet had betaald. Leslie werd slaperig van het turen naar de monitoren. Soms kneep ze een oogje dicht. Niet iedereen was strikt genomen een misdadiger. 'Wat een week,' zei Grant, die een gezicht trok. 'Meivakantie en een lang weekend. We

zullen ons helemaal kunnen uitleven. Het wordt een slachting.'

Grant kauwde Nicorette alsof zijn leven ervan afhing. Er zat een vlek op zijn das. Leslie overwoog hem erop te wijzen. Ze besloot het niet te doen. Het leek op bloed, maar het lag meer voor de hand dat het ketchup was. Hij had zoveel last van acne dat hij er radioactief uitzag. Leslie was knap en tener en was afgestudeerd in chemische technologie aan Queen's University in Kingston in Ontario, haar baan bij de beveiliging van het Merrion Centre in Leeds was een korte, niet onverdeeld onaangename zijweg op haar levenspad. Ze was bezig aan haar 'wereldtournee', zoals haar familie het noemde. Ze was al in Athene, Rome, Florence, Nice en Parijs geweest. Niet echt de wereld. Ze was naar Leeds gegaan om familie op te zoeken en besloot er de zomer te blijven toen ze een relatie kreeg met Dominic, een postdoctorale filosofiestudent die in een bar werkte. Ze had zijn ouders ontmoet, had bij hen thuis gegeten. Dominics moeder had een eenpersoonsportie 'vegetarische lasagna' van de supermarkt voor haar opgewarmd, terwijl de rest van de familie kip at. Zijn moeder was afwerend, was bang dat Leslie haar zoon zou meevoeren naar een ver continent en dat al haar kleinkinderen een accent zouden hebben en vegetarisch zouden zijn. Leslie wilde haar geruststellen, zeggen dat het maar een vakantieliefde was, maar dat zou waarschijnlijk niet veel beter zijn.

'Leslie met "i-e",' moest ze in Engeland tegen iedereen zeggen, want daar werd het gespeld met een 'y'. 'Is het heus?' zei Dominics moeder, alsof Leslie zelf een spelfout was. Leslie probeerde zich voor te stellen dat ze Dominic meenam naar haar eigen familie, hem aan haar ouders voorstelde, hoe weinig indruk hij zou maken. Ze miste thuis, de piano van Mason en Risch in de hoek, haar broer Lloyd, haar oude golden retriever Holly en haar kat Mitten. Niet beslist in die volgorde. Haar ouders huurden 's zomers een huisje aan Lake Huron. Het was onbegonnen werk om dat andere leven uit te leggen aan Grant. Niet dat ze dat zou willen. Grant staarde haar doorlopend aan als hij dacht dat ze niet keek. Hij wilde dolgraag met haar naar bed. Eigenlijk was het wel grappig. Ze stak nog liever haar ogen uit.

'Ze loopt langs Workout World,' zei Grant.

'Tracy is niet slecht,' zei Leslie.

'Ze is een dragonder.'

'Welnee.' Leslie hield een groep hangjongeren in de gaten die langs Rayners'

Opticians slingerden. Een van hen droeg een soort angstaanjagend Halloweenmasker. Hij keek boosaardig naar een oude vrouw, die achteruitdeinsde toen ze hem zag. ‘Wij melden alles aan de politie,’ mompelde Leslie, alsof het een privégrapje was.

‘Let op,’ zei Grant. ‘Tracy gaat bij Thornton’s naar binnen. Haar dagelijks rantsoen moet worden aangevuld.’

Leslie mocht Tracy, want bij haar wist je waar je aan toe was. Geen gezeik.

‘Ze is echt een dikke veelvraat,’ zei Grant.

‘Ze is niet dik, alleen fors.’

‘Ja, dat zeggen ze allemaal.’

Leslie was klein en slank. Een onvervalste spetter, volgens Grant. Bijzonder. Niet zoals die sletten die je hier had. ‘Weet je zeker dat je na het werk niet wat wilt gaan drinken?’ vroeg hij, nog altijd vol hoop. ‘Een cocktailbar in de stad. Een beschaafde tent voor een beschaafde dame.’

‘Let op,’ zei Leslie. ‘Bij City Cyber gaat gespuis naar binnen.’

~

Tracy Waterhouse kwam Thornton’s uit en propte haar foerage in de grote, lelijke schoudertas, die ze als een patroongordel over haar aanzienlijke borst droeg. Weense truffels, haar extraatje halverwege de week. Zielig eigenlijk. Andere mensen gingen ’s avonds naar de film, naar restaurants, pubs en clubs, spraken af bij vrienden of hadden seks, maar Tracy verheugde zich erop zich bij *Britain’s Got Talent* op haar bank te nestelen met een zak Weense truffels van Thornton’s. En een Bengalees kipgerecht dat ze onderweg naar huis zou ophalen en zou wegspoelen met een of twee blikjes Beck’s. Of drie of vier, hoewel het woensdag was. Een schoolavond. Tracy was ruim veertig jaar geleden van school gegaan. Wanneer had ze voor het laatst met iemand in een restaurant gegeten? Met die kerel van het relatiebureau, een paar jaar geleden, bij Dino’s in Bishopgate? Ze wist nog wat ze had gegeten – knoflookbrood, spaghetti met gehaktballetjes en crème caramel toe – maar ze kon zich niet meer herinneren hoe die kerel had geheten. ‘Je bent een forse vrouw,’ had hij gezegd toen ze hem van tevoren bij Whitelock’s had getroffen om wat te drinken.

‘Ja,’ had ze gezegd. ‘Zoek je ruzie?’ Daarna was het er niet beter op geworden.

Ze wipte bij Superdrug naar binnen om wat Advil te halen voor de hoofdpijn van de Beck’s waar ze morgen mee zou wakker worden. Het meisje achter de kassa keek haar niet eens aan. Service met een chagrijnige blik. Een fluitje van een cent om te stelen bij Superdrug, massa’s handige dingetjes die je zo in een tas of een zak kon laten glijden – lippenstift, tandpasta, shampoo, Tampax –, je kon het de mensen nauwelijks kwalijk nemen dat ze stalen, het was net of erom werd gevraagd. Tracy keek rond naar de beveiligingscamera’s. Ze wist dat er een blinde vlek zat bij Nagelverzorging. Je kon alles meenemen wat je nodig had om je handen een jaar te kunnen manicuren zonder dat er een haan naar kraaide. Ze legde een beschermende hand op haar tas. Daarin zaten twee enveloppen propvol briefjes van twintig – vijfduizend pond in totaal – die ze net had opgenomen van haar rekening bij de Yorkshire Bank. Ze zou wel eens willen zien dat iemand hem van haar probeerde af te pakken – ze verheugde zich erop de persoon in kwestie met haar blote handen tot moes te slaan. Het had geen zin om zwaar te zijn, redeneerde Tracy, als je niet bereid was je volle gewicht in de schaal te werpen.

Met dat geld zou ze Janek betalen, de klusjesman die haar keuken uitbouwde in het rijtjeshuis in Headingley, dat ze had gekocht met het geld dat ze voor de bungalow van haar ouders in Bramley had gekregen. Het was een enorme opluchting dat ze eindelijk dood waren, enkele weken na elkaar waren overleden, want de houdbaarheidsdatum van zowel hun geest als hun lichaam was allang verstreken. Ze waren allebei in de negentig geworden en Tracy was gaan denken dat ze haar probeerden te overleven. Ze hadden zich altijd graag met anderen gemeten.

Janek begon ’s morgens om acht uur, hield om zes uur op en werkte op zaterdag – een Pool, dat kon niet missen. Het was gênant zo aantrekkelijk als Tracy Janek vond, hoewel hij twintig jaar jonger en minstens tien centimeter kleiner was dan zij. Hij was heel voorzichtig en had uitstekende manieren. Tracy zette elke ochtend thee en koffie voor hem klaar en een schaal koekjes waar ze huishoudfolie overheen deed. Als ze thuiskwam waren alle koekjes op. Daardoor had ze het gevoel dat ze nodig was. Vrijdag zou ze een weekje op vakantie gaan en Janek had beloofd dat alles klaar zou zijn als ze terugkwam. Tracy wilde niet

dat het klaar was, nou ja, dat wilde ze wel, ze had er schoon genoeg van, maar ze wilde niet dat hij klaar was.

Ze vroeg zich af of hij zou blijven als ze hem vroeg haar badkamer te doen. Hij popelde van verlangen om naar huis te gaan. Alle Polen gingen nu terug. In een failliet land wilden ze niet blijven. Voor de val van de Berlijnse Muur had je met hen te doen gehad, nu benijdde je hen.

Toen Tracy nog bij de politie had gezeten, hadden haar collega's – mannen en vrouwen – allemaal aangenomen dat ze een lesbo was. Ze was inmiddels in de vijftig en toen ze in een grijs verleden bij de politie van West-Yorkshire was gekomen, had je een van de jongens moeten zijn om erbij te horen. Maar als je eenmaal had bewezen dat je een onvermurwbaar krenk was, viel het helaas niet mee om nog toe te geven aan de zachte, donzige vrouw die in je schuilging. En waarom zou je dat eigenlijk ook willen?

Toen Tracy met pensioen ging had ze zo'n dikke huid dat er daarbinnen nauwelijks enige ruimte was overgebleven. Prostitutie, zedenmisdrijven, mensenhandel – de onderbuik van de zware criminaliteit –, ze had het allemaal gezien en meer dan dat. Het aanschouwen van het ergste menselijke gedrag was een tamelijk goede manier om alles wat zacht en donzig was uit te roeien.

Ze draaide al zo lang mee dat ze tot het eenvoudige voetvolk had behoord toen Peter Sutcliffe nog door de straten van West-Yorkshire had rondgetrokken. Ze herinnerde zich de angst, ze was zelf ook bang geweest. Dat was nog in de tijd voor de computer geweest, toen een onderzoek alleen al kon verzanden door de enorme papierwinkel. 'Was er een tijd voor de computer?' had een van haar jongere, brutalere collega's gezegd. 'Wow, de prehistorie.'

Hij had gelijk, ze kwam uit een ander tijdperk. Ze had eerder moeten opstappen, was alleen blijven hangen omdat ze niet had kunnen bedenken hoe ze de lange lege dagen van haar pensioen moest vullen. Slaap, eet, bescherm, herhaal, dat was het leven dat ze kende. Iedereen was er volledig op gericht de dertig jaar vol te maken, te vertrekken, een andere baan te vinden, van het pensioen te genieten. Iedereen die langer bleef werd als een idioot beschouwd.

Tracy was liever in het harnas gestorven, maar ze wist dat het tijd was om op te stappen. Ze was inspecteur bij de recherche geweest en nu was ze een 'gepensioneerde diender'. Dat klonk als iets van Dickens, alsof ze in de hoek van een armenhuis moest zitten, met een smerige stola om zich heen. Ze had

overwogen zich als vrijwilliger aan te melden bij zo'n organisatie die de boel helpt opruimen na rampen en oorlogen. Dat was per slot van rekening wat ze voor haar gevoel haar hele leven had gedaan, maar ten slotte had ze de baan in het Merrion Centre aangenomen.

Op de zuippartij ter gelegenheid van haar afscheidsfeest had ze een laptop gekregen en tweehonderd pond aan waardebonnen voor schoonheidsbehandelingen in de Waterfall Spa op Brewery Wharf. Ze vond het een aangename verrassing, was zelfs gevleid dat ze voor een vrouw werd aangezien die naar een wellnesscentrum zou gaan. Ze had al een laptop en ze wist dat het exemplaar dat ze had gekregen een van die dingen was die Carphone Warehouse gratis weggaf, maar het ging om de gedachte.

Toen ze de baan als hoofd beveiliging van het Merrion Centre aanvaardde, vond Tracy dat een 'nieuw begin' en ze veranderde het een en ander, verhuisde niet alleen, maar liet ook haar snor met was epilieren, haar haar groeien tot een zachtere stijl en kocht blouses met strikken en parelknopjes en schoenen met lage hakjes die ze bij het alomtegenwoordige zwarte pakje kon dragen. Het werkte natuurlijk niet. Ze wist dat de mensen haar, ondanks de tegoedbonnen voor het wellnesscentrum, nog altijd een kenau en een pot vonden.

Tracy had graag nauw persoonlijk contact met het publiek. Ze wandelde langs Morrison's, het gat waar Woolworths was geweest, Poundstretcher – de favoriete zaken van het lompoproletariaat. Was er in de hele geestdodende ruimte iemand die gelukkig was? Leslie misschien, hoewel zij zich niet in de kaart liet kijken. Net als Janek had ze elders een ander leven. Canada leek Tracy een goed land om te wonen. Of Polen. Misschien moest ze emigreren.

Het was vandaag warm. Tracy hoopte dat het zo zou blijven tijdens haar vakantie. Een week in een huisje van de National Trust in een prachtige omgeving. Ze was lid van de Trust. Dat kreeg je als je ouder werd en niets in je leven had dat je bevredigde, dan werd je lid van de National Trust of de English Heritage en gebruikte je het weekend om door tuinen en huizen te dwalen die niet van jou waren, of verveeld naar ruïnes te kijken terwijl je pogingen deed ze in gedachten te herbouwen: monniken uit een ver verleden die kookten, pisten en baden binnen muren van koude steen. En je ging uiteraard alleen op vakantie. Ze was een paar jaar geleden lid geworden van een 'gezelligheidsclub voor

alleengaanden'. Mensen van middelbare leeftijd uit de middenklasse die geen vrienden hadden. Wandelingen, kunstzingen, museumbezoeken, allemaal heel bezadigd. Ze was lid geworden omdat het haar leuk had geleken met andere mensen op vakantie te gaan, maar dat viel nogal tegen. Ze was doorlopend bezig geweest om van hen af te komen.

Het ging van kwaad tot erger met de wereld. Het Watch Hospital, Costa Coffee, Wilkinson's Hardware, Walmsley's, Herber Brown's ('Van lening tot besteding', een elegant rijmpje voor een pandjesbaas, de eeuwige vriend van de laagste klasse). De hele mensheid was hier. Groot-Brittannië: de nummer één in winkeldiefstal van Europa, er ging jaarlijks twee miljard pond verloren door 'voorraadverlies bij de detailhandel', een belachelijke term voor iets wat per slot van rekening pure diefstal was. En je kon dat cijfer verdubbelen als je rekening hield met alles wat het personeel pikte. Ongelooflijk.

Moet je nagaan hoeveel verhongerende kinderen je met al dat ontbrekende geld van voedsel en onderwijs kon voorzien. Maar aan de andere kant was het natuurlijk geen geld, geen echt geld. Zoiets als echt geld bestond niet meer, het was gewoon een daad van de collectieve verbeelding. Als we nu allemaal in onze handen klappen en geloven... De vijfduizend pond in haar tas zou natuurlijk evenmin ten goede komen aan de belastingdienst, maar bescheiden belastingontduiking was een burgerrecht, geen misdaad. Je had misdaden en misdaden. Tracy had heel wat van die andere soort gezien, alle p's: pedofilie, prostitutie, porno. Mensenhandel. Kopen en verkopen, iets anders deden de mensen niet. Je kon vrouwen kopen, je kon kinderen kopen, je kon alles kopen. De westerse beschaving had een goede tijd gehad, maar had zich nu nagenoeg doodgewinkeld. In alle culturen zat immers iets ingebouwd waardoor ze van lieverlee verdwenen. Niets bleef eeuwig bestaan. Behalve misschien diamanten, als het liedje klopte. En kakkerlakken vermoedelijk. Tracy had nog nooit een diamant gehad, zou er waarschijnlijk ook nooit een hebben. De verlovingsring van haar moeder bestond uit saffieren, had altijd om haar vinger gezeten, was er door Tracy's vader aan geschoven toen hij haar ten huwelijk had gevraagd, was verwijderd door de begrafenisondernemer voor hij haar in haar kist had gelegd. Tracy had hem laten taxeren: tweeduizend pond, niet zoveel als ze had gehoopt. Tracy had geprobeerd hem om haar pink te persen maar hij paste niet. Nu lag hij ergens achter in een la. Ze kocht een donut bij Ainsleys, stopte hem in haar tas

voor later.

Ze had een vrouw in de peiling die Rayners' uitkwam en iets bekends had. Ze deed denken aan de madam die een bordeel had gehad in een huis in Cookridge. Tracy had er een inval gedaan toen ze nog een agente in uniform was geweest, lang voordat ze was blootgesteld aan de volle gruwelen van de zedenpolitie. Al het huiselijke gerief, de madam bood haar 'heren' een glaasje sherry aan en schaaltes met noten voor ze naar boven gingen om achter de vitrages vernederende daden te begaan. De madame had een kerker in haar voormalige kolenkelder. Tracy's maag draaide zich om door wat zich daar beneden afspeelde. De meiden waren onverschillig, keken nergens meer van op. Desondanks waren ze beter af in dat huis, achter de vitrages, dan op straat. Vroeger waren de vrouwen door armoede de prostitutie in gedreven, nu waren het drugs. Er was tegenwoordig nauwelijks een meid op straat die niet verslaafd was. Shopmobility, Claire's Accessories. Bij Greggs kocht ze een worstenbroodje voor tussen de middag.

De madam was al jaren dood, had een beroerte gekregen in de City Varieties tijdens een opname van *The Good Old Days*, een variétéprogramma in de sfeer van rond 1900. Helemaal opgetut in mooie kleren uit die tijd had ze dood in haar stoel gezeten. Het was niemand opgevallen tot het was afgelopen. Tracy had zich afgevraagd of het door de camera was vastgelegd. In die tijd zouden ze geen lijk op de televisie laten zien, tegenwoordig waarschijnlijk wel.

Nee, niet de geest van de overleden madam, het was die actrice uit *Collier*. Daarom zag haar gezicht er bekend uit. Zij speelde de moeder van Vince Collier. Tracy hield niet van *Collier*, het was een hoop flauwekul. Ze keek liever naar *Law and Order: svu*. De actrice die op de madam uit Cookridge leek zag er ouder uit dan op televisie. Ze was slordig opgemaakt, alsof ze het zonder spiegel had gedaan. Daardoor maakte ze een beetje een verwarde indruk. De vrouw droeg onmiskenbaar een pruik. Misschien had ze kanker. Tracy's moeder, Dorothy Waterhouse, was aan kanker overleden. Als je de negentig bent gepasseerd zou je toch denken dat je van ouderdom zou doodgaan. Er was gepraat over een chemokuur en Tracy had er bezwaar tegen gemaakt om materiaal te verspillen aan iemand die zo oud was. Ze had zich afgevraagd of ze stiekem een niet-reanimerenarmband om haar moeders pols zou kunnen schuiven zonder dat iemand het merkte, maar toen had haar moeder hen allemaal

verrast door zowaar dood te gaan. Tracy had zo lang op dat moment gewacht dat het voor haar gevoel een anticlimax was.

Dorothy Waterhouse was er altijd prat op gegaan dat Tracy's vader haar nooit zonder make-up had gezien, al wist Tracy niet waarom, aangezien ze de indruk had gewekt dat ze hem nooit had gemogen. Ze had er veel werk van gemaakt om Dorothy Waterhouse te zijn. Tracy had tegen de begrafenisondernemer gezegd dat hij haar moeder au naturel moest laten.

‘Niet eens een beetje lippenstift?’ zei hij.

Overal elektriciteit. Allemaal felle glimmende oppervlakken. De tijd waarin alles nog van hout was gemaakt en werd verlicht door vuur en sterren was allang voorbij. Tracy ving een beeld van zichzelf op in de winkelruit van Ryman's, zag de verwilderde blik van een vrouw die elk moment kon afknappen. Iemand die zich die ochtend zorgvuldig had aangekleed en in de loop van de dag van lieverlee verslonsde. Haar rok zat gekreukeld om haar heupen, haar coupe soleil zag er opzichtig uit en haar bolle bierbuik stak uit als een parodie van een zwangerschap. De survival of the fattest.

Tracy voelde zich verslagen. Ze keek naar beneden en plukte wat pluisjes van haar colbert. Het zou er niet beter op worden. Photo Me, Priceless, Sheila's Sandwiches. Ze hoorde ergens een kind huilen – een vast onderdeel van de geluidsband van winkelcentra over de hele wereld. Het was een geluid dat nog altijd als een roodgloeiende naald door haar dikke huid wist heen te dringen. Er hing een groep lusteloze hangjongeren rond bij de toegang tot City Cyber, tieners die elkaar wegduwden en aanstootten op een manier die ze zelf grappig vonden. Een van hen droeg een angstaanjagend Halloweenmasker, een plastic schedel waar zijn gezicht had moeten zijn. Ze schrok er even van.

Tracy had achter de jongeren aan de winkel in kunnen lopen, maar het gillende kind kwam dichterbij, leidde haar af. Ze hoorde het kind, maar ze zag het niet. Het had schrikbarend veel verdriet. Dat maakte haar razend.

Er was een aantal dingen dat ze betreurde. Een flink aantal eigenlijk. Ze wou dat ze iemand had gevonden die haar had gewaardeerd, wou dat ze kinderen had gehad en had geleerd hoe ze zich beter kon kleden. Ze wou dat ze haar school had afgemaakt, misschien had doorgeleerd en een studie had afgerond. Medicijnen, geografie, kunstgeschiedenis. Het waren de gebruikelijke dingen. In

feite was ze net als iedereen, wilde ze van iemand houden. Het zou nog beter zijn als zo'n ander op zijn beurt ook van haar hield. Ze overwoog een kat te nemen. Maar eigenlijk hield ze niet van katten. Dat zou een probleem kunnen zijn. Honden vond ze heel leuk: verstandige, slimme honden, geen stomme schoothondjes die in een handtas pasten. Een mooie grote Duitse herder misschien, de beste vriend die een vrouw kon hebben. Daar kon geen alarminstallatie tegenop.

O, juist, Kelly Cross. Kelly Cross was de oorzaak van het gillende kind. Dat verklaarde alles. Kelly Cross. Prostituee, verslaafde, dievegge, in alle opzichten een aso. Een mager scharminkel van een vrouw. Tracy kende haar. Iedereen kende haar. Kelly had diverse kinderen, maar de meeste waren uit huis geplaatst, en die hadden geboft, wat veelzeggend was. Ze stormde door de hoofdgang van het Merrion Centre, een bezeten vrouw, waar de woede als messen van afschoot. Het was verbazingwekkend hoeveel kracht ze uitstraalde, aangezien ze heel klein en mager was. Ze droeg een mouwloos sportshirt dat wat smaakvolle blauwe plekken van een plebejer en een verzameling gevangenistatoeages onthulde. Op haar onderarm zat een grof getekend hart met een pijl erdoor en de initialen 'κ' en 's'. Tracy vroeg zich af wie de ongelukkige 's' was. Kelly praatte in haar mobieltje, oreerde er tegen iemand op los. Ze had vrijwel zeker iets gegapt. De kans dat die vrouw een winkel uit liep met een geldige kassabon was nagenoeg nul.

Ze sleurde het kind aan de hand mee, rukte het voort, want het kind kon Kelly's woedende vaart onmogelijk bijhouden. Stel je voor, je kunt nog maar net lopen en ineens word je geacht te rennen als een volwassene. Af en toe trok Kelly het kind van de grond waardoor het een ogenblik leek te vliegen. Gillend. Onophoudelijk. Een roodgloeiende naald door de dikke huid. Door de trommelvliesen. In de hersenen.

Kelly Cross scheidde de menigte winkelaars als een demonische Mozes die door de Rode Zee beende. Veel toeschouwers waren duidelijk ontzet, maar niemand had het lef om een razende roeland als Kelly aan te pakken. Dat kon je hun niet kwalijk nemen.

Kelly bleef zo abrupt staan dat het kind nog doorrende, alsof ze aan een elastiek zat. Kelly gaf haar een harde dreun tegen haar achterwerk, waardoor ze de lucht in vloog alsof ze op een wip zat, en vervolgens, zonder een woord te